

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 25-26 травня 2023 року)

Одеса -2023

Newsweek Interactive, LLC. No. 144 (Sep. – Oct., 2004). P. 42-43.

3. Kurzweil, Ray. *The Singularity is Near : When Humans Transcend Biology*. New York : Viking, 2005. 672 p.

4. Мамардашвілі М. К. Картезіанські роздуми. Прогресс, Культура. 1993. 350с.

5. Minsky, Marvin Lee. *The Society of Mind*. New York : Simon and Schuster, 1986. 339 p.

6. Moravec, H. *Robot: Mere Machine to Transcendent Mind*. New York : Oxford University Press, 1999.

7. Tipler, Frank J. *The Physics of Christianity*. New York : Doubleday, 2007. 336 p.

8. Хабермас Ю. Майбутнє природи людини. На шляху до ліберальної еволюції? Вид-во: Увесь Світ, 2002. 143 с.

9. Шутов В. М. 21 століття: що на нас чекає? Історична футурологія. Вид-во: Їжиця, 2003. 191с.

Хоменко-Семенова Л.О., к.пед.н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології професійної освіти факультету лінгвістики та соціальних комунікацій,

Шапенко Н.В., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національний авіаційний університет м. Київ, Україна

ВПЛИВ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ НА ВИБІР МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

В сучасному житті мотивація займає важливе місце в розвитку особистості. Адже у кожного індивіда існують індивідуальні потреби, які визначають ту чи іншу поведінку в соціумі, спонукають до вчинення певних дій чи утримання від них. Потреби можуть слугувати і тими чинниками, що лежать в основі вибору майбутньої професії, коли мова йде про підлітків, які опиняються на шляху визначення свого дорослого життєвого шляху.

Майже кожен підліток прагне задовольнити власні потреби, тому для цього йому необхідно цікавитися своїм майбутнім і прагнути стати хорошим фахівцем в певній сфері діяльності. Проте процес професійного самовизначення нині ускладнюється появою нових професій, особливо соціономічних, що, в свою чергу, призводить до болючого процесу ламання стереотипів та традиційних форм професіоналізації. Також в умовах сьогодення головною складовою професійної компетентності необхідно відзначити

здатність особистості працювати в нестандартних, невизначених умовах та нести повну відповідальність за свою професійну діяльність. Це свідчить про необхідність психологічної готовності людини до професійної діяльності, на формування якої впливають: впровадження системи методів та цілей в системі професійної освіти; рівень засвоєння професійних знань та умінь; участь у проходженні навчальної та виробничої практики, в ході яких формуються потреби, цінності, інтереси та мотиви здобуття значимих сучасних знань та умінь [1, с. 424]. При цьому значну роль у процесі становлення професійного самовизначення відіграє саме мотиваційна сфера особистості.

Враховуючи різні підходи до визначення мотивації в сучасній психології, варто вказати на дві основні характеристики даного поняття: 1) мотивація є сукупністю стимулів, що викликають активність індивіда і визначальну її активність, тобто систему чинників, детермінуючих поведінку; 2) мотивація є тим процесом утворення та формування мотивів, який стимулює і підтримує поведінкову активність на певному рівні. Тому мотивацію без сумніву можна вважати рушійною силою як всієї діяльності людини в цілому, так і навчально-пізнавальної зокрема.

Питання впливу мотивації особистості щодо здійснення професійного вибору та здатності до певної діяльності неодноразово привертала увагу науковців. Здебільшого вчені визначають, що до структури мотивації професійного самовизначення належать: інтереси особистості, схильності та здібності, спрямованість особистості, її нахили та прагнення, погляди та переконання, ідеали, а також соціокультурні цінності [2, с. 239-240]. Наявність таких складових мотивації відіграє не тільки важливу роль у професійному самовизначенні, але й є цілісним процесом, без якого самовизначення неможливе.

Важливим у становленні мотивації до професійного самовизначення є підлітковий вік, як перехідний період розвитку дитини та підготовки до дорослого життя. У цьому віці формується «внутрішня позиція» особистості, відбувається внутрішньо-особистісний конфлікт, самопізнання та визначення себе як «дорослого» у системі суспільно-ціннісних відносин. Особливе значення в цьому віці має стимулювання і максимальне використання мотивації досягнень у навчальній, трудовій та ігровій діяльності підлітків. Посилення ролі мотивації для подальшого розвитку підлітка в цьому віці має низку переваг. У дитини формується достатньо стійка особиста риса – мотив досягнення успіху, який домінує над мотивом невдач, що сприяє розвиткові інших здібностей підлітка [3, с. 285-287].

У школярів середніх класів відзначається більша стійкість цілей, досить розвинене почуття обов'язку, відповідальності, ніж раніше. Інтереси вже не ситуативні, а виникають по мірі накопичення знань. Звідси – стійкість ряду мотивів, що базуються на інтересах і цілях. Так у підлітків виникає

зацікавленість до певного предмету. Цей інтерес не проявляється несподівано, у зв'язку з ситуацією на конкретному занятті, а виникає поступово в міру накопичення знань і спирається на внутрішню логіку цього знання. І чим більше дізнається школяр про предмет, який вивчає, тим більше ця дисципліна його приваблює. На основі улюбленого предмету у школі зазвичай відбувається вибір професії у підлітків.

Головним у розвитку особистості молоді виступають мотиви, які спонукають її до постійного пошуку, творчого напруження, постановки і досягнення нових і все більш складних цілей. Саме в цьому віковому періоді особистості доводиться витримувати тривалі та інтенсивні навантаження (розумові, моральні, фізичні, вольові та ін.). Але наслідком таких зусиль, як правило, є позитивні зміни особистості, що і є основною метою освітньої діяльності. Тобто, специфіка мотиваційної сфери молоді полягає в наявності учбової мотивації, яка залежить як від внутрішніх чинників, орієнтованих на процес здобуття знань, так і від зовнішніх, – орієнтованих на досягнення успіху (одержання професії чи диплому). Успіх професіоналізму майбутнього фахівця залежить від розвитку його особистісної зрілості, яка відзеркалюється в його ціннісно-смысловій складовій мотиваційної сфери особистості.

Отже, структура мотивацій підлітка, що формується під час навчання, стає стрижнем особистості майбутнього спеціаліста. Мотивація навчальної діяльності індивіда безпосередньо впливає на якість професійної підготовки, та на формування її як професіонала. Для подальшого становлення особистості як кваліфікованого фахівця в певній сфері діяльності невід'ємним фактором є сформована мотиваційна сфера. Разом з тим слід наголосити, що впливом на сучасну молодь є професійний образ світу, специфіка якого визначається через призму професійних понять та виступає одним з найважливіших суб'єктивних чинників, які визначають особливості професійного становлення особистості під час навчання.

Список використаних джерел:

1. Гужанова Т.С., Федорик В.В., Кушнір Л.О., Ортікова Н.В., Кононенко, О.І. *Професійна компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2023. № 8(26). С.418-428.

2. Моргун Я.І. Ціннісні орієнтації в структурі професійно-кар'єрного самовизначення юнаків та юнок. *Проблеми загальної та педагогічної психології: збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України* / за ред. С. Д. Максименка. Т. XII. Ч. 6. Київ, 2019. С. 233–240.

3. Оранюк Б. Ю. Вікові особливості підлітків у контексті формування інформаційної культури в мережевому спілкуванні. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 1(55). С. 283-293.

Чумак Єгор Олександрович - студент III курсу спеціальності філософія, соціально-гуманітарного факультету Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Врайт Галина Яківна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

КОНЦЕПЦІЯ НАУКОВИХ РЕВОЛЮЦІЙ ТОМАСА КУНА

Прогрес науки і техніки у ХХ столітті висунув перед методологією та історією науки актуальну проблему аналізу природи та структури тих корінних, якісних змін наукового знання, які прийнято вважати революційними. До вирішення проблеми закономірності наукового розвитку зверталось багато мислителів та письменників різних епох та різних філософських й літературних спрямувань. Одним з них був Томас Кун, який запропонував оригінальну концепцію наукового прогресу.

Томас Кун - американський історик і філософ науки. Найвідомішою працею Томаса Куна стала книга "Структура наукових революцій", написана в 1962 році. У ній автор викладає власну точку зору стосовно розвитку науки. Кун критикує позицію позитивістів, які зводять поняття наукового розвитку до простого накопичення знань, і у своїй книзі протиставляє їй свою концепцію розвитку науки через періодичні революції.

Теорія Куна полягає в наступному: періоди спокійного розвитку змінюються кризою, яка може вирішитися революцією, що замінює панівну парадигму. У своїй книзі Кун дає наступне визначення поняттю "парадигма": "Під парадигмами я маю на увазі визнані всіма наукові досягнення, що протягом певного часу дають модель постановки проблем і їхніх розв'язок науковому співтовариству." [1, с. 9].

Допарадигмальний період у розвитку науки характеризується наявністю великої кількості шкіл і різних напрямків. Кожна школа по-своєму пояснює різні явища і факти, що лежать в руслі конкретної науки, причому в основі цих інтерпретацій можуть перебувати різні методологічні та філософські передумови. Вчені свою працю адресували не до своїх колег, а скоріше до